

فرهنگ و هنر ایران

اکبر عبدی به روایت محسن مخملباف؛ بازیگری فراتر از بازیگر بودن

راديو فردا

۱۴۰۵/مرداد/۰۳

محسن مخملباف و اکبر عبدی

محسن مخملباف، فیلمساز سرشناس سینمای ایران، گفتاری را به طور اختصاصی در اختیار رادیوفردا قرار داده است که در آن **اکبر عبدی** را از دیدگاه خودش روایت می‌کند؛ بازیگر سرشناسی که دوم مرداد در ۶۶ سالگی درگذشت.

محسن مخملباف، در این گفتار، پیش از هر چیز بر یک ویژگی دست می‌گذارد؛ توانایی اکبر عبدی در آفریدن شخصیت‌هایی که ریشه در زندگی واقعی مردم دارند.

به باور آقای مخملباف، کمتر کسی در ایران را می‌توان پیدا کرد که دست‌کم چند فیلم از اکبر عبدی را ندیده باشد؛ بازیگری که هر بار با چهره‌ای تازه و شخصیتی متفاوت روی پرده ظاهر شد.

📌 [لینک مستقیم](#) ✓

➔ [بازکردن در پنجره جدید](#)

محسن مخملباف معتقد است شخصیت‌هایی که اکبر عبدی خلق می‌کرد، از دو سرچشمه تغذیه می‌شدند؛ نخست فیلم‌نامه‌هایی که به او پیشنهاد می‌شد و دوم، جامعه‌ای که در آن زندگی کرده بود.

او می‌گوید: عبدی با مردم زندگی می‌کرد، به حرف‌هایشان گوش می‌داد، رفتارشان را زیر نظر می‌گرفت و جزئیات حرکات و گفتارشان را به خاطر می‌سپرد. همین مشاهده دقیق بود که بعدها در نقش‌هایش جان می‌گرفت.

از نگاه او، اکبر عبدی در واقع از مردم نسخه‌برداری می‌کرد؛ اما این نسخه‌برداری نه تقلیدی سطحی، بلکه بازآفرینی شخصیت‌های واقعی بود. به همین دلیل، تماشاگران هنگام خندیدن به نقش‌های او، تنها به صدای کمیک یا رفتارهای طنزش نمی‌خندیدند، بلکه تصویر خود و جامعه‌شان را در آینه شخصیت‌های او می‌دیدند؛ خنده‌ای که از دل واقعیت اجتماعی بیرون می‌آمد.

مخملباف البته تأکید می‌کند که همه نقش‌های آقای عبدی در یک سطح نبودند. به گفته او، خود اکبر عبدی نیز بارها اعتراف کرده بود که بعضی نقش‌ها را تنها برای تأمین معاش و رفع مشکلات مالی پذیرفته است.

با این همه، او معتقد است اگر کارنامه هنری این بازیگر را در مجموع ارزیابی کنیم، حاصل آن نه فقط کارنامه‌ای موفق، بلکه در بسیاری از موارد فراتر از سطح رایج بازیگری در سینمای ایران است.

Courtesy Image

او برای توضیح این وضعیت به همکاری اش با اکبر عبدی در فیلم «هنرپیشه» اشاره می‌کند؛ فیلمی که به باورش، آقای عبدی در آن تا اندازه‌ای زندگی خود را بازی می‌کرد.

هنرمندی که زیر فشار نیازهای مالی ناچار است نقش‌هایی را بپذیرد که دوست‌شان ندارد و آرزوی حضور در سینمای هنری برایش دست‌نیافتنی می‌ماند. آقای مخملباف، عقیم بودن شخصیت عبدی در این فیلم را استعاره‌ای از وضعیت هنرمند در جامعه ایران می‌داند؛ هنرمندی که امکان شکوفایی کامل استعدادش را پیدا نمی‌کند.

اما تصویر او از اکبر عبدی تنها به بازیگری محدود نمی‌شود.

محسن مخملباف از مردی می‌گوید که پشت صحنه نیز شخصیتی کاملاً «رها» داشت؛ کسی که بی‌پرده حرف می‌زد و همین روحیه آزاد، سرچشمه خلق بسیاری از شخصیت‌هایش بود.

به گفته او، اکبر عبدی نه فقط نمک سینمای ایران، بلکه حتی پشت دوربین نیز از فیلم‌هایش شوخ‌طبع‌تر و شیرین‌تر بود. در وجود او همیشه کودکی زنده حضور داشت؛ همان ویژگی‌ای که باعث شد آقای مخملباف نقش ملیجک در دهمین اثر سینمایی خود «ناصرالدین‌شاه، آکتور سینما» را به او بسپارد.

او در کنار استعداد ذاتی این هنرپیشه، از نقش عبدالله اسکندری نیز یاد می‌کند؛ چهره‌پردازی که به‌گفته این کارگردان سینما، دوستی‌اش با اکبر عبدی در حد برادری بود و طراحی و اجرای گریم بسیاری از شخصیت‌های متفاوت این بازیگر را بر عهده داشت؛ همکاری‌ای که به تنوع کم‌نظیر نقش‌های او کمک می‌کرد.

با این حال، محسن مخملباف در ارایه تصویری از همکاری‌اش با اکبر عبدی، تنها به ستایش بسنده نمی‌کند.

محسن مخملباف می‌گوید گاهی برای آنکه فیلم‌برداری متوقف نشود، به دلیل دیر رسیدن یا غیبت اکبر عبدی، ناچار می‌شد فیلم‌نامه را تغییر دهد. به گفته او، این اتفاق به‌ویژه در فیلم «ناصرالدین‌شاه، آکتور سینما» بارها رخ داد؛ دورانی که اکبر عبدی هم‌زمان در چند پروژه بازی می‌کرد. آقای مخملباف می‌گوید گاهی عبدی حتی فرصت حفظ کردن دیالوگ‌های فیلم را هم نداشت.

با وجود همه این دشواری‌ها، مخملباف بر یک نکته تأکید دارد؛ استعداد اکبر عبدی آن‌قدر چشمگیر بود که در نهایت نتیجه کار درست از آب درمی‌آمد. از نگاه او، بازیگری اکبر عبدی نه محصول آموزش آکادمیک، بلکه حاصل استعداد فردی، روحیه رها و پیوند عمیقش با جامعه بود.

به‌گفته محسن مخملباف، اکبر عبدی شخصیت‌هایش را از میان مردم برمی‌داشت و آن‌ها را با موقعیت‌های فیلم‌نامه درمی‌آمیخت تا به شخصیتی تازه برسد؛ همان‌گونه که آنتوان چخوف نمایشنامه‌نویس سرشناس روس شخصیت‌هایش را از دل جامعه استخراج می‌کرد.

بیشتر در این باره:
اکبر عبدی، بازیگر سینما و تلویزیون، درگذشت

فراتر از خبر

فرهنگ و هنر ایران

بایگانی

فرهنگ و هنر